

Een onbekend stukje Stabroek

Zaterdagmorgen 10 oktober 1914. Duitse troepen houden de Stad Antwerpen onder vuur met zwaar geschut en stellen een ultimatum: indien de Belgische garnizoenen in de noordelijke fortengordel nabij de Nederlandse grens zich niet onmiddellijk overgeven wordt Antwerpen opnieuw beschoten.

Het Belgisch leger beseft dat de situatie hopeloos is en evacueert de forten van Ertbrand, Stabroek en Berendrecht. Geniesoldaten dynamiteren de geschutskoepels en vernietigen achtergelaten materieel.

Burgers en soldaten vluchten in paniek de Nederlandse grens over. De Schans van Smoutakker in Stabroek vliegt door een onverwachte, hevige explosie volledig de lucht in en wordt herschepen in een rokende ruïne van brokken ongewapend beton. Een roemloos einde...

Na meer dan 85 jaar verwaarlozing, heeft de Schans van Smoutakker een nieuwe toekomst! In 1999 kocht Natuurpunt dit merkwaardige natuurgebiedje om het definitief te beschermen en de natuur er alle kansen te geven.

Voor meer informatie over de Schans van Smoutakker en/of geleide wandelingen kan je terecht bij Natuurpunt Antwerpen Noord, Steenstraat 25, 2180 Ekeren tel. 03-541.58.25 www.natuurpunt.be/antwerpennoord

Kom uit je schelp!

De natuur heeft je nodig. En vice versa.

Vind jij vleermuizen ook interessante dieren? Dan begrijp je waarom Natuurpunt zich sterk maakt voor de natuur in Vlaanderen. Jouw steun is daarbij hard nodig. Je wordt - samen met jouw gezin - lid van Natuurpunt voor slechts 20 euro.

- Als welkomstgeschenk ontvang je een exclusieve gids met wandelingen en fietstochten in onze mooiste natuurgebieden.
- Je ontvangt vier nummers van Natuur.blad, ons kleurrijke tijdschrift boordevol natuurinformatie.
- Je ontvangt 4 x per jaar een ruim aanbod van plaatselijke activiteiten en informatie via het afdelingstijdschrift 'Natuur.ruimte'.
- Ieder weekend kan je kiezen uit een korf vol boeiende activiteiten, waarop je als lid van Natuurpunt eregast bent.
- Je geniet van 10% korting op aankopen in onze Natuur.winkel.

Kies vandaag nog voor meer natuur in je buurt en schrijf je lidgeld (20 euro) over op rekening 220-0340573-42 t.n.v. Natuurpunt Antwerpen Noord.

De uitbouw van de Schans van Smoutakker als natuurgebied gebeurt in samenwerking met de gemeente Stabroek.

v.u. stefan versweyeld, steenstraat 25, 2180 ekeren

Natuur.gebied

Schans van Smoutakker (stabroek)

natuurpunt

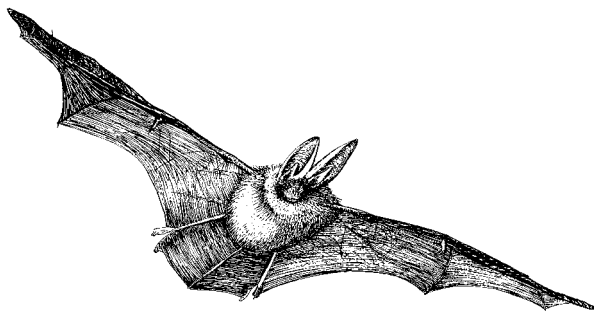
Vleermuizen houden niet van tocht

De bunkers van de Schans van Smoutakker werden gelukkig niet mee opgeblazen. Wie deze donkere, rustige ruimten betreedt - steeds hoor je wel ergens het gekletter van neervallende waterdruppels - denkt natuurlijk meteen aan vleermuizen.

Dat klopt, want ieder jaar overwinteren enkele tientallen vleermuizen in de Schans van Smoutakker. De meest voorkomende soort is de watervleermuis.

De nabijheid van de antitankgracht, zijn favoriete jachtgebied, maakt van de Schans van Smoutakker een ideaal verblijf voor de watervleermuis. De drie andere vleermuissoorten staan allen op de Rode Lijst van de bedreigde zoogdieren in Vlaanderen: grootoorvleermuis, baardvleermuis en franjestaart. Voor deze laatste soort is de Antwerpse fortengordel trouwens veruit het belangrijkste overwinteringsgebied in Vlaanderen!

De Schans van Smoutakker was niet optimaal als winterverblijf voor deze nachtdieren. Vleermuizen hebben behoefte aan een constant klimaat, maar in de bunkers tochtte het te veel. Daarom richtte Natuurpunt de bunkers zo in dat ze extra comfortabel zijn als 'winterhotel' voor vleermuizen.

Na die desastreuze 10de oktober in 1914 werd het heel stil rond de Schans van Smoutakker. 85 jaar lang lag het terrein er 'vergeten' bij temidden van een landschap dat vooral na WOII aan sterke veranderingen onderhevig was, waarbij veel natuurwaarden verloren gingen.

De Schans van Smoutakker vormde en vormt tot de dag van vandaag voor insecten, vogels en zoogdieren een ideale uitwijkplaats in het strakke cultuurlandschap van Stabroek.

Ook planten die in de directe omgeving door de intensieve landbouw niet meer gedijen, krijgen op de Schans van Smoutakker de kans om tot bloei te komen.

Een andere belangrijke functie van de Schans van Smoutakker is die van 'stapsteen'. Dieren en planten moeten kunnen migreren. Dat gebeurt langs bepaalde lijnen zoals de antitankgracht. Zitten er te grote hiaten tussen deze migratielijnen, die natuurgebieden met elkaar verbinden, dan kunnen ze niet verder. De Schans van Smoutakker vervult zo'n rol als groene 'stapsteen'.

De natuur heeft je nodig. En vice versa.

Een varen met mediterrane roots

Niet alleen de vleermuizen maken van de Schans van Smoutakker een belangrijk natuurgebied, ook de varens. Enkele jaren geleden werd de met uitsterven bedreigde schubvaren ontdekt.

De schubvaren voelt zich vooral thuis op de naar het zuiden gerichte restanten van de Schans. De roots van deze varenssoort liggen immers in het zuiden van Europa. De schubvaren is bijgevolg volledig aangepast aan een droog, warm en zonnig klimaat: zo heeft hij dikke bladeren die kunnen opkrullen tegen langdurige droogte. De Schans van Smoutakker is de meest noordelijke vindplaats van de merkwaardige schubvaren in Europa!

Een reden te meer om dit merkwaardige natuurgebiedje te koesteren. Wat Natuurpunt met plezier doet !

Omwille van de aanwezigheid van bijzondere vleermuizen en planten is de Schans van Smoutakker erg kwetsbaar. Daarom is het gebied niet vrij toegankelijk. Je kan kennis maken met het gebied tijdens speciale natuurwandelingen die georganiseerd worden door Natuurpunt Antwerpen Noord.

Hiervoor kan je altijd contact opnemen met het Natuur.huis, tel. 03-541.58.25 of neem een kijkje op onze natuur.website www.natuurpunt.be/antwerpennoord.